

Betygalos šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

Švento Jono, Lelyko, Gaivučio, Maironio šaltinėlis

Koordinatės

LKS: 459048; 6136015

Adresas

Burbiškių k., Betygalos sen., Raseinių r. sav., Kauno apskr., Dubysos regioninis parkas, Betygalos kraštovaizdžio draustinis

Tipas

Krintantis kontaktinis

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

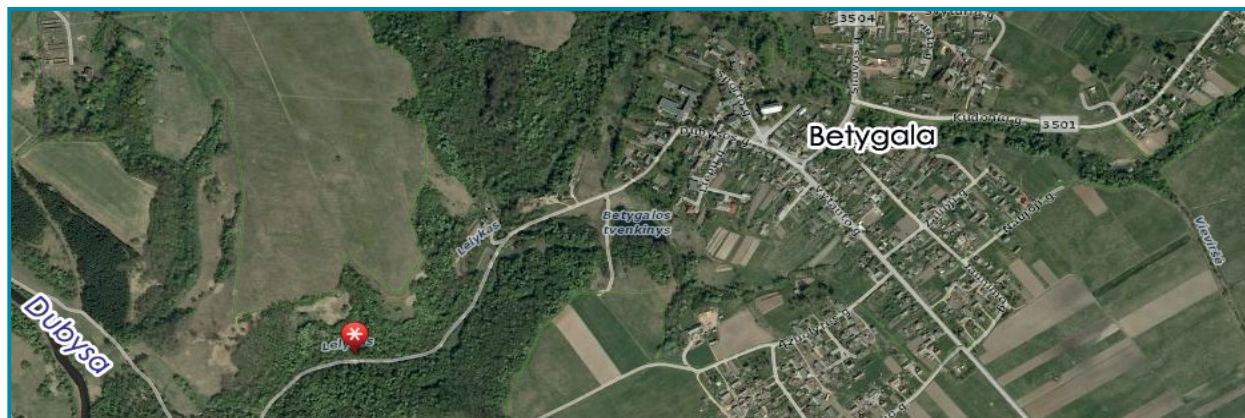
Mažo vandeningumo nereikšmingas šaltinis, debitas – 0,07–0,2 l/s

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis

Aprašė:

A. Grigienė,
V. Mikulėnas, 2010;
P. Gedžiūnas,
K. Kadūnas, Z. Zanevskij, 2013

Aplinka

Šaltinis išsikrauna Lelyko upelio (kairysis Dubysos intakas) kairiajame šlaite. Šlaitai apaugę klevais, alksniais ir kitais lapuočiais medžiais.

Dabartinė būklė, kaptazas

Aplinka prie šaltinio sutvarkyta. Vanduo surenkamas į šulinėlį, įrengtą po žeme, iš jo vamzdžiu, įmontuotu į granito riedulį, išbėga į šulinį. Jo rentinys (skersmuo 50 cm) sumūrytas iš riedulių. Šlaitų apačia sutvirtinta akmeninėmis sienelėmis, sueinančiomis kampu. Vienos ilgis 10 m, kitos 15 m, aukštis 40 cm. Šaltinį savo jėgomis 1991 metais sutvarkė Raseinių miesto garbės pilietis Antanas Juška. Paskutiniaisiais metais buvo atnaujinta šaltinėlio aplinka, įrengta atminimo lenta, informacinis stendas ir automobilių stovėjimo aikštelė.

Vandens fizikinės savybės

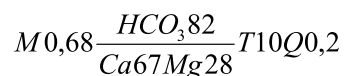
Šaltinio vanduo be skonio, be kvapo, skaidrus, pH = 7,29, Eh = +237 mV, šaltas, temperatūra 6,8–10 °C, ištirpusio deguonies koncentracija 7,98 mg/l.

Vandens cheminės savybės

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	681		
Sausoji liekana 180 °C	459		
Bendrasis kietumas		8,02	
Karbonatinis kietumas		7,28	
Nekarbonatinis kietumas		0,74	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	10	0,28	3,15
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	30	0,62	6,97
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	444	7,28	81,89
Nitritai, NO ₂ ⁻	0,00	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	44	0,71	7,99
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	9	0,39	4,61
Kalis, K ⁺	2	0,05	0,59
Kalcis, Ca ²⁺	113	5,64	66,67
Magnis, Mg ²⁺	29	2,38	28,12
Amoniakas, NH ₄ ⁺	0,03	0,001	0,01
Kitos analizės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,21		
Permanganato skaičius, mg O/l	4,20		
Bendroji geležis, Fe mg/l	0,4		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	728		

Vanduo gėlas, turi daug mineralinių medžiagų, kietas, karbonatinis, lengvai pašalinamas kietumas – 7,28 mg-ekv/l; nitratų kiekis – 44 mg/l; bendrosios geležies – 0,4 mg/l. Vanduo iš šaltinio požeminiu upeliu nuteka į Lelyko upelį. Padidėjusi nitrato koncentracija rodo, kad šaltinio vandens kokybei gali turėti įtakos apylinkėse vykdoma ūkinė veikla.

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Šaltinio vanduo buvo naudojamas drobėms balinti, akims plauti. „Šv. Jono vardą šaltinis gavo neatmenamais laikais. Tik sovietmečiu, itin bijantis visko, susijusio su šventumu ir mistika, gaviu vandeniu garsėjantis šaltinėlis buvo pervadintas Gaivučiu, bet šis laikinas pavadinimas jau baigia išnykti iš žmonių atminties. Visiems jis – šv. Jono šaltinis“, – pasakojo Dubysos regioninio parko kultūrologė Laimutė Pečkaitienė. Pasak jos, šį šaltinį išgarsino taip pat Jonu krikštytas mūsų tautos dainius Mačiulis-Maironis. Jau būdamas garbus dvasininkas 1931-ųjų liepos pabaigoje, per Onines aukojęs šv. Mišias, Maironis aplankė šv. Jono šaltinėlj. Yra išlikę pasakojimų, kad dar iki Maironio apsilankymo prie šv. Jono šaltinėlio suskubo bažnyčios choristai ir vos prisitartinus didžiam poetui, iškilmingai užtraukė jo sukurtą „Lietuva brangi“. Visa tai Maironį sugraudino ir jis pažadėjo apdainuoti šaltinėlj. Eiliuoti Maironio žodžiai apie tai, kaip čia tylu ir ramu, šiuo metu užrašyti ant akmens, esančio prie šv. Jono šaltinio“ (iš <http://www.lzinios.lt/Gimtais-krastas/Prie-Sv.-Jono-saltinio-pasisemti-sveikatos>)

